

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > דע את עמך 001 הקדמה

דע את עמך 001 הקדמה

שלוש אהבות

איתא בזוהר "תלת קשרין דא בדא, ישראל ואורייתא וקודשא בריך הוא." ישנן ג' אהבות -- אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל, וכל אלה תלויין זה בזה. אין אהבת ה' בלא אהבת התורה ואהבת ישראל, אין אהבת התורה בלא אהבת ה' ואהבת ישראל, ואין אהבת ישראל בלא אהבת ה' ואהבת התורה.

כפשוטו, לא די לאהוב התורה בלבד, אלא גם צריך לאהוב ה' וישראל, וכן לא די לאהוב רק ה' אלא יש לאהוב גם התורה וישראל, ולא די לאהוב רק ישראל, אלא צריך לאהוב גם ה' והתורה. זה אמת, אבל לא זה העומק כאן.

העומק בזה הוא, דכדי להגיע לכל אחד מאהבות הללו, צריך לאהוב כולם. האהבת ה' הוא **דרך** להגיע לאהבת התורה ואהבת ישראל. אהבת התורה הוא דרך להגיע לאהבת ה' ואהבת ישראל, ואהבת ישראל הוא דרך להגיע לאהבת ה' ואהבת ישראל.

ובירושלמי מבואר שיש שלש אהבות אלו, ויש מחלוקת שם איזה אהבה היא קודמת, אבל כו"ע מודי שהתכלית של כולן הוא אהבת ה'. א"כ התכלית של אהבת ישראל הוא אהבת ה', ועלינו להבין כיצד ע"י האהבת ישראל מגיעים לאהבת ה'. זה העבודה שלנו כאן.

מהלך העבודה - "סור מרע ועשה טוב"

בכל עניני העבודה, יש בחינת "סור מרע ועשה טוב". ראשית העבודה היא השלב של סור מרע, שהוא העבודה השלילי, להסיר השלילי מעלינו. ואחר שלב זה יש את העבודה החיובית, השלב של עשה טוב.

לכן בעבודה כאן של אהבת ישראל, יש ב' שלבים, השלב של סור מרע, והשלב של עשה טוב.

מהו העבודה של "סור מרע" באהבת ישראל? שנינו באבות, "רבי עקיבא אומר, מה דעלך סני לא תעביד." זהו השלב הראשון באהבת ישראל - כפשוטו. לא לצער שום יהודי. אם אנחנו מצערים שאר אחינו, אין אנו יכולים לעבוד על אהבת ישראל. ראשית כל, צריך שלא לצער שום יהודי. רק אם לא מצערים יהודי יכול לעשות מעשים של אהבה בעבורו.

כפשוטו רק אם אנו מעשים בעבור אחינו, זהו ואהבת לרעך כמוך. אבל בעומק, גם בלב שייך חבירו כמוך. היאך מצינו זאת?

ישנן ב' בני אדם שלא מכירים זה את זה כלל. בא יום אחד והודיעו להם שהם באמת אחים. מיד הם מרגישים אהבת עזה כלפיהם!

מה אנו לומדים מזה? יש כאן לימוד גדול לאהבת ישראל. יש בכל אחד מאיתנו כח עמוק של אהבה גמורה לכל אחד בישראל, ובידינו הוא לגלותו מתוכינו - אם רוצים לגלותו.

אף שהתכלית של אהבת ישראל הוא אחדות, אין עבודתינו להיות מתאחדים. **כבר אנו מאוחדים!** הנשמות של כולנו הם

בשורש אחד! א"כ מה עבודתינו??

עבודתינו כאן הוא רק להסיר המניעים של כח האהבה שלנו ולגלותו מתוכינו - אין אנו מחדשים שום אהבה או אחדות. אנו מנסים כאן **לגלות** האהבה העמוקה לאחרים שהיא כבר קיים אלא שהוא גנוזה בתוכינו!

"מה דעלך סני לא תעביד"

"מה דעלך סני לא תעביד." יש לבאר כאן, מה בא רבי עקיבא ללמדנו? וכי בא ללמד אותנו שלא לצער לאחר בדבר שהוא שנאו עליך? א"כ משמע שרק על מה שהוא שנאו עליך לא תעביד לאחרים, ואם אינו שנאו עליך מותר לעשות לאחרים?! הלא אסור לצער חבירו בשום אופן, אפי' אם אין הדבר שנאו עליך. א"כ מה בא רבי עקיבא לחדש?

אלא שלא לזאת בא רבי עקיבא ללמדנו. דבר פשוט הוא שאסור לגרום שום צער לחבירו, ואין זה חידוש. החידוש הוא, מה דסני עליך - דבר שאתה יודע שהוא סני עליך, לא תעביד לאחרים. ומהו דבר שהוא שנאו לא רק על אחרים אלא גם עליך שנאו?

יש דבר שהוא שנאו לך ולאחרים. אתה מרגיש נפגע מאד אם יש אדם שאינו אכפית עליך כלל, אם יש אדם המתנהג עמך באי-אכפיות, שאינו דואג עליך כלל ופוגע בך. אתה שונא דבר זה שפלונני לא דואג על צרכיך כלל - כמו כן, אתה צריך לדאוג לאחרים. "לא תעביד" אי-אכפיות לזולתו, הלא אי-אכפיות הוא שנאו עליך! זהו החידוש של רבי עקיבא: לדאוג על אחרים.

אהבה - רק על ידי ביטול ה"אני"

רבי עקיבא גם הוא התנא שאמר, "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה." למה האהבת ישראל הוא כל התורה כולה? וכי זהו כל התורה, לאהוב אחרים? אהבת ישראל הוא דבר גדול, אבל למה הוא כל התורה כולה?!

אלא הביאור בזה הוא, כמו שביארנו, שאין החז"ל בא לחדש שאסור לצער אחרים. לא זה החידוש של "ואהבת לרעך כמוך." החידוש הוא, שצריך לדאוג לאחרים. חז"ל בא ללמדנו שאין אהבה בלי דאגה על אחרים.

ואיך באמת שייך לדאוג לאחרים ולאהבם? האהבה הוא כבר גנוזה בקרבנו, רק שיש מניעים שהוא מונע הכח האהבה זאת מהפועל. עבודתינו הוא להסיר מאיתנו המניעים של הכח האהבה שלנו. ומה מונע האהבה שלנו? ה"אני", ה"אגו" שבקרבנו. אנחנו צריכים לבטל ה"אני" השלילי הזאת, ורק על ידי ביטול ה"אני" אז שייך להתחיל לאהוב זולתו.

ואהבת לרעך כמוך - "כמוך" ממש

במצות "ואהבת לרעך כמוך" נראה מבוכה במילת "כמוך", אם "כמוך" הוא כמוך ממש, או רק "כמוך" בכ"ף הדמיון. הרמב"ן כתב שא"א לאהוב זולתו כמו שאתה אוהב עצמך, ולכן פירש ש"כמוך" הוא רק כמוך בכ"ף הדמיון, כלומר, כמו שאתה אוהב עצמך, כן צריך לאהוב אחרים. אבל שאר מפרשים פירשו מילת "כמוך" ממש - אתה צריך לאהוב זולתו בדיוק, כמו שאתה אוהב עצמך!

בפשטות זהו מחלוקת, אבל בפנימיות, אין מחלוקת. ונבאר.

כמו שביארנו, יש ב' שלבים באהבת ישראל. השלב הראשון הוא לסלק ה"אני". השלב השני הוא האהבה לזולתו. הרמב"ן דיבר רק בשלב הראשון, שהאדם אוהב רק עצמו. באהבה כזו, א"א לאהוב אחרים כמוך ממש. אתה אוהב רק עצמך. אבל שאר המפרשים דיבר בשלב השני, שהוא האהבה לזולתו. אם אתה מבטל ה"אני", רק אז שייך לאהוב אחרים - ובאהבה זו, יכול לאהוב אחרים כמוך, ממש!

עבודתינו - לגלות האהבה הגנוזה בקרבנו

א"כ אין העבודה שלנו "למצוא" אהבה לאחרים. עבודתינו הוא לגלות האהבה הגנוזה בקרבנו, האהבה הזאת כבר קיים בתוכינו! עבודתינו באהבת ישראל הוא לגלות ה"אני" האמיתית, שאינו "אגו" אלא אהבה לאחרים.

אהבת ישראל אינו אהבה חיצונית, אלא הוא ענין מאד פנימי ועמוק. כל הבעיא שלנו הוא רק משום שיש "אני" המבדלת בינינו להזולת. ככל שאנו מצליחים לבטל ה"אני" יותר ויותר, אז אנו מגלים מתוכינו יותר אהבה לאחרים.

עד כאן דיברנו רק על השלב הראשון באהבת ישראל, שהוא השלב של סור מרע. ביארנו שה"סור מרע" באהבת ישראל הוא לבטל ה"אני". אין אנו עומדים עדיין במצות ואהבת לרעך כמוך. עתה נבאר השלב השני, "עשה טוב", שהוא הקיום של מצות ואהבת לרעך כמוך, בפועל. השלב השני של אהבת ישראל כלול בתוכו עוד שלב, והוא התכלית של אהבת ישראל - אחדות. ונבאר.

גילוי האהבה לאחרים - על ידי אחדות

כיצד מגלים האהבה לאחרים? כתב הספר החינוך "אחר המעשים נמשכים הלבבות." בתפיסה שטחיות, זהו משום שעל ידי עשיית מעשים בעבור השני, אפילו אם קודם לכך אינו אוהב השני אבל על ידי מעשים של נתינה בעבורו אז שייך לאהוב אותו. זה אמת, אבל יש כאן דבר עמוק בזה.

התכלית של עשיית מעשים בעבור הזולת אינו רק כדי להגיע לאהבה. אהבה אינו התכלית עדיין! התכלית הוא אחדות - להיות אחד עמו. כלומר, אני והוא - אחד! זהו התכלית של אהבת ישראל - להרגיש האחדות בינינו, אני ואחר הם באמת אחד.

בכלליות יש ג' שלבים באהבת ישראל, וכל שלב מבואר בספרי עבודה.

הספרי מוסר עסקו בעיקר על שלב הראשון של אהבת ישראל, שהוא "סור מרע" וכיצד לבטל ה"אני". הספרי חסידות עסקו בעיקר בשלב השני של אהבת ישראל, שהוא "עשה טוב", לאהוב אחרים אהבה אמיתית ע"י הדאגה להזולת. הספרי חב"ד עסקו בעיקר בשלב השלישי, שהוא אחדות - להרגיש שאני והזולת הוא אחד ממש.

- [\[דע את עמך 1\]](#)

Source: <http://bilvavi.net/shiur/הקדמה-001-דעאתעמך>

Links

[1] <http://bilvavi.net/daes.amcha>